

De heer mr. I.W. Opstelten,
minister van Veiligheid en Justitie
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

De heer mr. F. Teeven,
staatssecretaris van Veiligheid en
Justitie

Amsterdam, 29 oktober 2013
GK/kb

**Inzake: Besluit aanpassingen eigen bijdrage rechtzoekenden en vergoeding
rechtsbijstandverleners**

Geachte heren,

Op 1 oktober jl. is het Besluit aanpassingen eigen bijdrage rechtzoekenden en vergoeding rechtsbijstandverleners (hierna: het Besluit) in werking getreden.

Onderdeel van deze aanpassingen is dat er in bezwaar- en beroepsprocedures tegen de overheid die aflopen met een uitspraak waarbij het bezwaar of beroep kennelijk gegrond of kennelijk ongegrond wordt verklaard de vergoeding aan de advocaat niet de normale vergoeding is, maar slechts 25% daarvan, namelijk 2 punten (omstreeks €210,-).

Achtergrond van deze aanpassing is dat er in dergelijke zaken kennelijk op eenvoudige wijze een einde kon worden gemaakt aan het geschil, zodat mag worden aangenomen dat er navenant minder tijd noodzakelijk was voor rechtsbijstand.

In vreemdelingen- en asielzaken eindigen echter zeer veel procedures met de beslissing dat het bezwaar of beroep kennelijk gegrond of kennelijk ongegrond is. Dat gebeurt niet op inhoudelijke gronden, maar om efficiencyoverwegingen van het bestuursorgaan. Het bestuursorgaan wil de zaak afdoen zonder de betrokkene te horen en op grond van de wet (art. 7:3 Awb) mag slechts van het horen in bezwaar worden afgezien als een zaak kennelijk niet ontvankelijk of kennelijk ongegrond is. Met andere woorden: als er in bezwaar niet wordt gehoord door het bestuursorgaan, dan moet het bestuursorgaan de zaak afdoen met een kennelijkheid, omdat anders niet van het horen had mogen worden afgezien. Het is het bestuursorgaan dat bepaalt of er wordt gehoord, niet de vreemdeling of diens gemachtigde. In de praktijk horen zowel de Immigratie- & Naturalisatiedienst als in nog groter mate de Visadienst kort verblijf vrijwel nooit meer. Kennelijke ongegrond verklaringen door IND of Visadienst bevatten echter regelmatig wel vele pagina's inhoudelijke motivering.

In artikel 8:54 Awb is bepaald dat de rechtbank het onderzoek zonder voorafgaande zitting kan sluiten, als voortzetting van het onderzoek niet nodig is omdat sprake is van een kennelijkheid (- onbevoegd, - niet ontvankelijk, -(on)gegrond). Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op hoger beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Daarnaast biedt de Vreemdelingenwet 2000 (Vw, artikel 91) de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State de bevoegdheid om, als de Afdeling oordeelt dat een grief niet tot het vernietigen kan leiden, zij zich bij de vermelding van de gronden van haar uitspraak tot dat oordeel kan beperken. In 96,14% (cijfers 2012) van de zaken komt het bij de Afdeling niet tot een zitting, en dus tot vereenvoudigde afdoening (kennelijkheid). De Afdeling Advisering van de Raad van State heeft naar aanleiding van het hier aan de orde zijnde besluit negatief geadviseerd en expliciet vermeld dat deze wijze van afdoening volledig los staat van inhoudelijk kansrijkheid of hoeveelheid werk die is verricht.

Door het nieuwe beleid kan de facto geen rechtsbijstand in bezwaar en hoger beroep aan vreemdelingen meer worden verleend, nu het overgrote deel van die zaken zonder zitting, dus kennelijk, wordt afgedaan. Inmiddels hebben twee advocatenkantoren met een grote staat van dienst op dat terrein laten weten dat zij geen zaken in hoger beroep meer kunnen behandelen. Ik heb daarop laten weten dat zij dan eigenlijk ook niet meer verantwoord rechtsbijstand in de eerste fase kunnen verlenen.

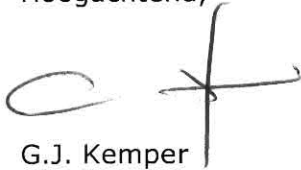
Een bijkomende effect van deze maatregel is dat door deze aanpassing de overheid, in diens hoedanigheid van wederpartij (de Immigratie- & Naturalisatiedienst / de Visadienst kort verblijf) directe invloed krijgt op de hoogte van de vergoeding van de advocaat van de wederpartij (de vreemdeling). De wijze van afdoen van een zaak bepaalt immers of de advocaat in kwestie 2 of 8 punten voor een zaak krijgt. Die invloed tast de onafhankelijke positie van de advocaat direct aan.

Een advocaat is een ondernemer. De uitspraak of de beslissing op een bezwaarschrift ligt per definitie aan het einde van een zaak. Dat betekent dat de advocaat bij het innemen van een zaak geen reëel beeld heeft van de te verwachten opbrengsten in die zaak. De advocaat kan hierop ook geen invloed uitoefenen, nu een kennelijke afdoening niets zegt over de complexiteit van een zaak of de hoeveelheid tijd die besteed is. Ervan uitgaande dat de huidige forfaitaire vergoeding (8 punten) qua gemiddelde tijdsbesteding reëel is, betekent dit dat de advocaat ofwel tegen een vergoeding van €104,81 per uur werkt (geen kennelijke afdoening), of tegen een vergoeding van €26,20 (kennelijk afdoening). Als de kans daarop, zoals in vreemdelingenzaken in bezwaar en hoger beroep ruim boven de 80% ligt, dan kunnen dergelijke zaken om bedrijfseconomische redenen niet meer worden ingenomen op toevoeging. Overigens geldt dit ook als dat percentage lager zou liggen: een ondernemer moet van tevoren een reëel beeld hebben van de opbrengsten van de werkzaamheden die hij gaat verrichten, om te kunnen beoordelen of hij die werkzaamheden tegen die opbrengst kan en wil verrichten.

De verwachting bestaat dan ook dat zonder reparatie van de hierboven geschetste onbedoelde gevolgen van de maatregel er op zeer korte termijn geen advocaat meer zal zijn die vreemdelingen en asielprocedures zal willen en kunnen aannemen.

Namens de Amsterdamse Orde van Advocaten roep ik u dan ook op om op kortste termijn een reparatiemaatregel te treffen.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'G' followed by a vertical line and a horizontal crossbar, resembling a cross or a simple 'K'.

G.J. Kemper